

Controle, autonomie en wendbaarheid **adaptieve architectuur**

Jeroen de Korte

14-10-2025

Seminar Dag van de Interoperabiliteit 2025

Agenda

- 1 Paradigmaverschuiving**
- 2 Het Sovereignty Operating Framework**
- 3 Balans tussen weerbaarheid en wendbaarheid**
- 4 Scoping**
- 5 Weerbaarheid vanaf het ontwerp**

1 Paradigmaverschuiving

Soevereiniteit is geen ja/nee-vraag. Het is een continuüm van keuzes, afhankelijk van sector, risicobereidheid en missie.

Zorgen over soevereiniteit hebben ons verder gebracht dan enkel compliance-checklists, richting het daadwerkelijk waarborgen dat risico's worden begrepen en beperkt.

2 Het Sovereignty Operating Framework

Met gestructureerde, inzichtgedreven stappen de huidige positie bepalen, het doel formuleren en soevereiniteit verankeren in missie-kritische IT.

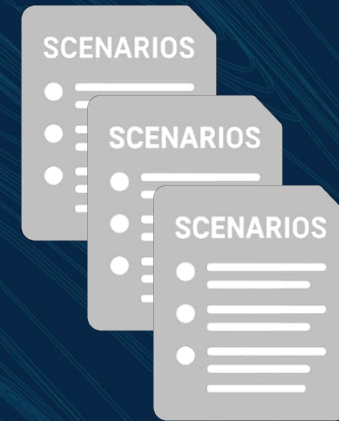
Om te begrijpen waar externe afhankelijkheden zitten en in hoeverre die aansluiten bij de strategische prioriteiten van de organisatie.

2 Het Sovereignty Operating Framework

Inzicht verkrijgen in de impact van verstoringen.

De groeiende relevantie van soevereiniteit maakt een scenario-gedreven aanpak steeds concreter voor business en IT.

Inzicht verkrijgen in de impact van verstoringen op processen en systemen, en bepalen wat echt kritiek is.

Scenario gedreven aanpak

Door scenario-gedreven analyses toe te voegen, wordt de Business Impact Analyse uitgebreid: niet alleen worden kritieke paden geïdentificeerd, maar ook getest op hun weerbaarheid en aanpasbaarheid in uiteenlopende scenario's.

Scenario gedreven aanpak

Door scenario-gedreven analyses toe te voegen, wordt de Business Impact Analyse uitgebreid: niet alleen worden kritieke paden geïdentificeerd, maar ook getest op hun weerbaarheid en aanpasbaarheid in uiteenlopende scenario's.

Waardering van weerbaarheid

In de uitbreiding van CIA naar CIA+R krijgt de 'R' van Resilience (weerbaarheid en wendbaarheid) een expliciete waarde: net als betrouwbaarheid, integriteit en beschikbaarheid wordt ook de mate van weerstaan, herstellen en aanpassen beoordeeld en gewaardeerd.

Balans tussen weerbaarheid en wendbaarheid

De waarde van weerbaarheid en wendbaarheid verschilt per scenario. Wat in het ene essentieel is, kan in het andere minder kritisch zijn.

Geen one-size-fits-all: weerbaarheid en wendbaarheid moeten per scenario worden gedefinieerd en gebalanceerd.

Scoping van het landschap

High-level scoping vraagt om een duidelijk beeld van IT-landschap en processen, vóórdat kritieke workloads worden geïdentificeerd.

Het identificeren van de kritieke workloads en maar vooral ook de business processen die het ondersteunt. Welk proces ondersteunt mijn "kroonjuwelen" en wil ik toetsen tegen de scenario's.

Scoping van het landschap

De primaire IT workload is vaak een onderdeel van een ecosysteem waar ketenpartners een cruciale rol spelen in de ondersteuning van het primaire proces.

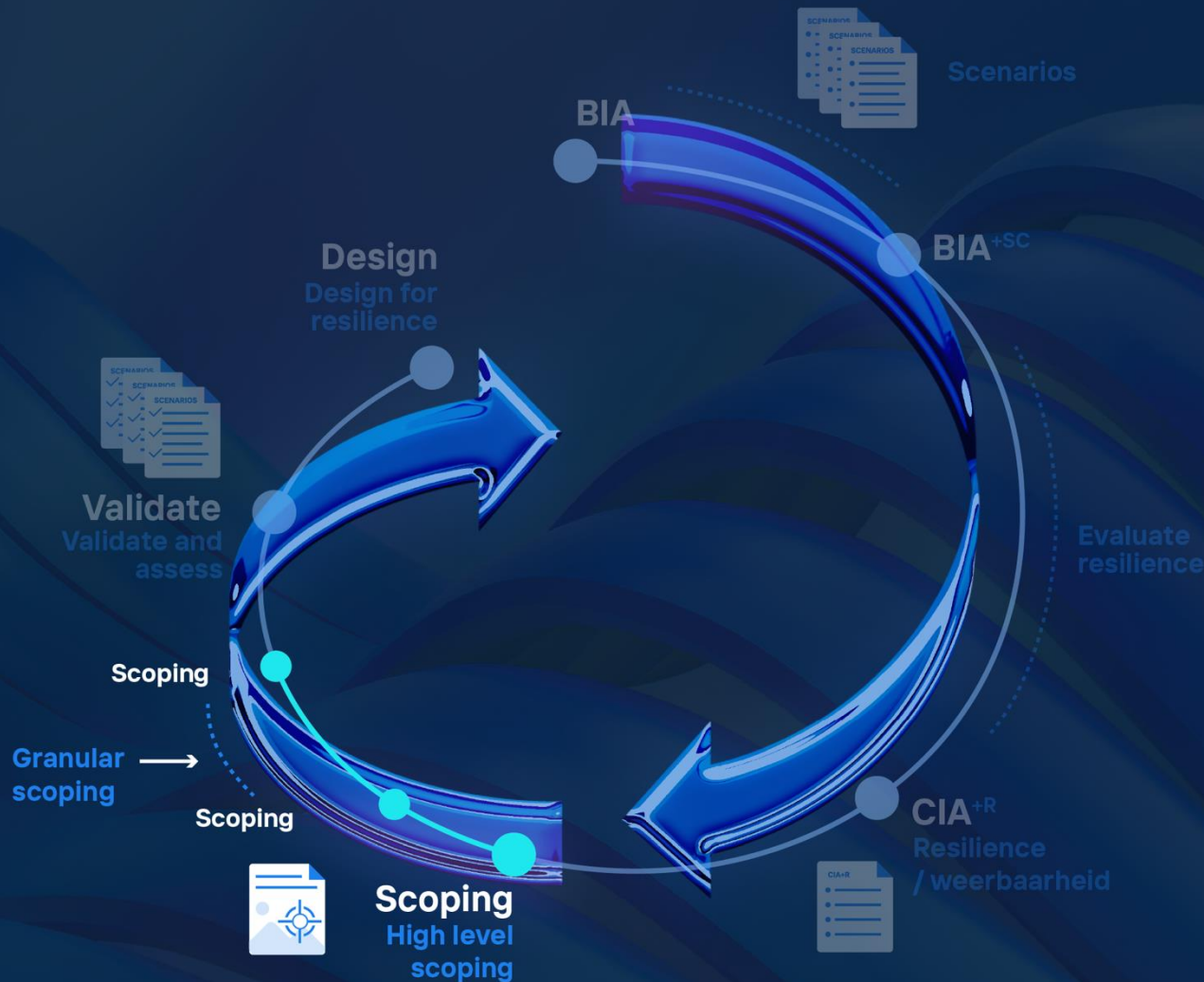
Zij moeten deel uitmaken van dit proces om het scenario in een later stadium te kunnen valideren op het gehele ecosysteem.

De ketting is zo sterk als de zwakste schakel

Scoping van de workload

Workload-granulariteit laat zien welke componenten essentieel zijn, vooral waar ze kritieke processen in scenario's raken.

In een (decoupled) applicatiestack hebben mogelijk niet alle componenten dezelfde mate van weerbaarheid nodig; in sommige scenario's kan een gedegradeerde kern al voldoende zijn.

Valideren en beoordelen

Workloads en de componenten hierbinnen, worden geëvalueerd aan de hand van de scenario's om hun relevantie en impact te beoordelen.

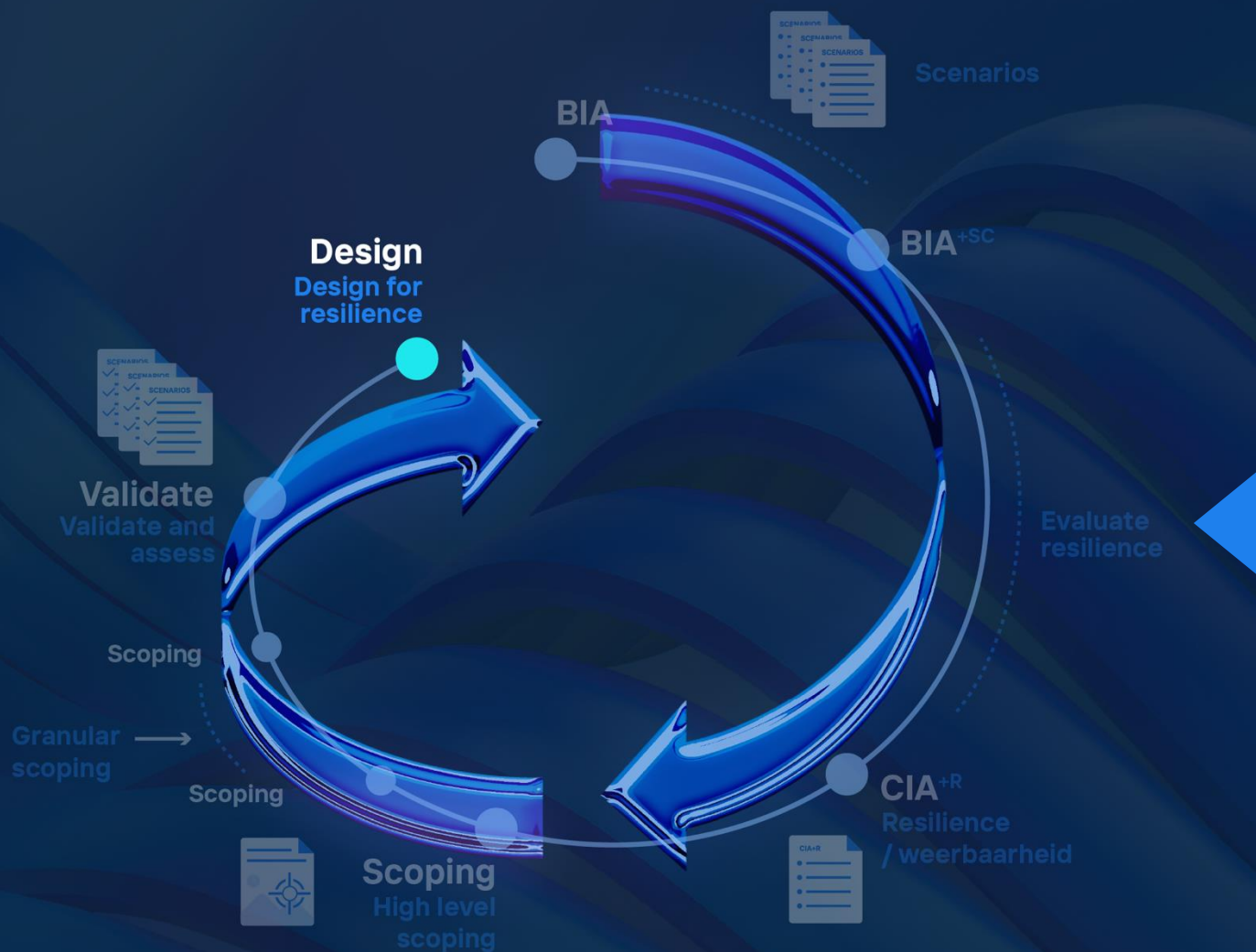
Hoewel elk component afzonderlijk beoordeeld kan worden, kan de gezamenlijke waarde afwijken doordat de samenhang tussen de componenten leidt tot een ander, integraal beeld.

Weerbaarheid vanaf het ontwerp

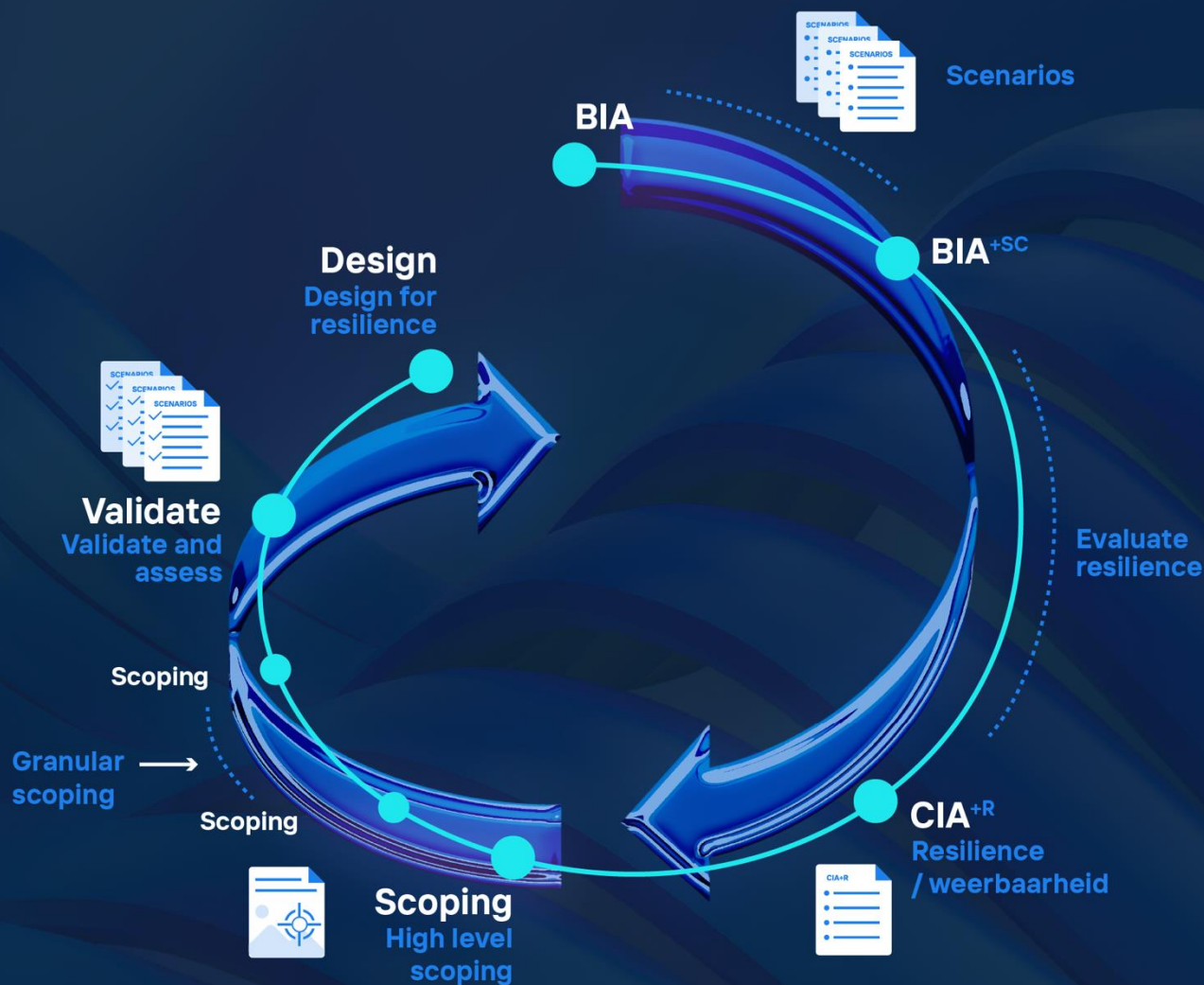
Het bewust inbouwen van exit-opties in de ontwerpfase.

Een proactieve exit betekent dat al vooraf in het ontwerp wordt vastgelegd hóeworkloads en data verplaatsbaar en onder controle blijven – zodat soevereiniteit, continuïteit en resilience behouden blijven, ook bij veranderende omstandigheden.

Weerbaarheid vanaf het ontwerp

Het ontwerpen van de applicatie zodat bij een ernstige storing alleen de meest essentiële functionaliteit blijft draaien. Dit kan betekenen: een vereenvoudigde gebruikersinterface, beperkte functies, eenvoudiger verwerking – maar het waarborgt de continuïteit van de meest kritieke diensten.

Weerbaarheid vanaf het ontwerp

De soevereiniteitsdimensie vraagt of data en workloads onder eigen controle blijven, overdraagbaar zijn en wendbaar in wisselende geopolitieke en regelgevende contexten. Door soevereiniteit te verankeren gaan architectuurbeslissingen verder dan enkel compliance, en dragen zij bij aan echte weerbaarheid, wendbaarheid en handelingsvrijheid.

Adaptive Architecture

